

SIS VISIONS SOBRE

Josep Pla

*en el mar, a
peu d'iglesia,
i però que a
la força del*

Per norma, els clubs de fans es formen al voltant dels astres de l'esport, del cinema o del rock. Moguts per una barreja inexacta d'admiració, devoció i fetixisme, els seguidors de Romàrio, Winona Ryder o Madonna s'associen, amb la intenció de divulgar la vida, obra i miracles dels seus ídols. Malauradament, les associacions d'aquesta mena no es creen mai al voltant de l'obra d'un escriptor; fer-ho equival a ser mig extraterrestre.

Com ja saben les estadístiques, la literatura no genera passions multitudinàries. Abocar frases en un paper no té la mateixa rellevància que emplenar de públic un Camp Nou o un Palau Sant Jordi. Per això, no deixa de ser lloable la iniciativa d'un grup de planians aferrissats que, desafiant l'apatia general i atrevint-se a reivindicar la lectura, han constituït al País Valencià la Societat d'Amics, Coneguts i Saludats de Josep Pla.

Els Amics, Coneguts i Saludats existeixen des del mes de maig. Actualment són un centenar de socis. La Casa de Cultura d'Oliva, a la comarca de la Safor, s'ha convertit en la seva seu, on celebren assemblees destinades a escampar arreu del món la passió per l'obra planiana.

«El nom de la societat és irònic, en reconeixement a l'humor de l'escrip-

tor», diu Biel Sanzano, filòleg de la Universitat d'Alacant i president dels Amics, Coneguts i Saludats. «No som una societat estrictament del País Valencià. Des d'aquí, volem reivindicar Pla, però també tenim membres a Catalunya i les Illes. Volem agrupar el conjunt dels Països Catalans. Tenim la voluntat de trencar fronteres... Tant de bo nasqués a Barcelona o Girona una societat reivindicant Fuster».

Segons Sanzano, «la condició fonamental per formar part de la societat és ser lector de Pla i pagar una quota anual de cinc mil pessetes». Els membres dels Amics, Coneguts i Saludats provenen de diversos camps professionals: hi ha des de professors universitaris a metges, passant per empresaris i biòlegs.

En les files dels Amics, s'hi poden trobar planians de pro com Ramon Barnils, Lluís Bonada o el president de la gironina Associació Amics de Josep Pla, Xavier Fàbrega.

Llegir, investigar, editar

«Som una societat de lectors», especifica Sanzano. «No podem ser el mateix que la Fundació Josep Pla, però també volem divulgar l'obra planiana i crear un centre d'informació planiana al País Valencià».

Els Amics volen cridar l'atenció «perquè l'estudi de Pla es porti de manera més continuada. No vol dir que fins ara no s'hagi fet, però se l'ha de difondre més entre els estudiosos de les universitats, s'han de relançar aquests estudis. La figura de Pla encara pesa més per fets ideològics que pel conjunt de l'obra, i perquè l'obra pugui tenir el valor sòlid que reclama li cal investigació».

Entre els objectius més immediats de la societat hi ha la creació d'una re-

JOSEP PLA

«CADAQUÈS»

(EDICIÓ DE BIBLIÒFIL)

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE JOSEP PLA

vista literària. «Sortirà la primavera vinent i es dirà *Les Hores*. Serà una revista anual i donarà a conèixer la literatura planiana. Continuarà estudis sobre Pla, literatura de creació relacionada amb la seva obra i un anuari, que aplegarà tota la bibliografia planiana apareguda durant l'any».

Paral·lelament els Amics planejen la seva presentació en societat a Barcelona. «Volem fer un acte formal, en col·laboració amb la Institució de les Lletres Catalanes; alhora, volem divulgar l'entitat per totes les universitats dels Països Catalans». De moment, els contactes per fer una presentació a la UdG ja s'han estat lert.

Pel que fa a la relació amb la Fundació Josep Pla, Biel Sanzano assegura que hi ha molt bones vibracions. Els estatuts de l'associació contenen un article on es garanteix que si els Amics, Coneguts i Saludats es dissolen, tots els seus arxius i documents passaran a mans de la fundació palafrugellenca.

«Al final d'octubre —explica Sanzano—, quatre membres de l'associació vam fer una visita informal a Palafrugell. Vam fer la ruta planiana, acompanyats per la secretària de la Fundació, Anna Aguiló. Aquesta primavera, coincidint amb l'aniversari del naixement de Pla, ens agradaria fletar un parell d'autobusos amb els associats i tornar-la a fer».

Josep Pla I ELS PAGESOS

*en el mar, a
peu d'iglesia,
però que
la força del*

El club dels planians gironins

Malgrat la recent creació al País Valencià de l'Associació d'Amics, Coneguts i Saludats, la idea d'associar-se per difondre l'obra planiana no és nova.

La primera iniciativa d'aquesta mena va arrencar de Girona on, el 28 d'abril de 1988, es creava l'Associació d'Amics de Josep Pla. La idea de crear l'organisme va ser provocada pel fervor que despertava l'obra planiana entre uns quants lectors gironins.

«Tenia aquesta idea i n'havia parlat amb alguns amics, explica Xavier Fàbrega, president de l'Associació Amics de Josep Pla.

«Vam anar al registre d'associacions per registrar el nom i no vam tropar cap impediment. Llavors només hi havia la Fundació, que existia i no existia. A part, aquesta és un organisme diferent del nostre i sembla que ara ja funciona».

Actualment, l'agrupació gironina té un centenar de socis. «No vam incrementar el número de socis, perquè no ens vam plantejar fer una campanya per captar-ne. Potser en això ens vam equivocar», explica Xavier Fàbrega, president de l'associació.

Els Amics de Josep Pla subsisteixen gràcies a les quotes dels associats

—dues mil pessetes l'any— i els ajuts que reben de particulars i institucions.

Des de fa un any i mig, l'associació gironina està treballant en el llibre *Josep Pla vist per 49 il·lustradors*. Per realitzar-lo, «vam demanar a diversos il·lustradors catalans un dibuix inspirat en un fragment de l'obra de Pla». El llibre contindrà les il·lustracions rebudes, acompanyades d'un fragment molt curt de l'escrit que les va inspirar. «Volem publicar-lo el primer trimestre de l'any vinent».

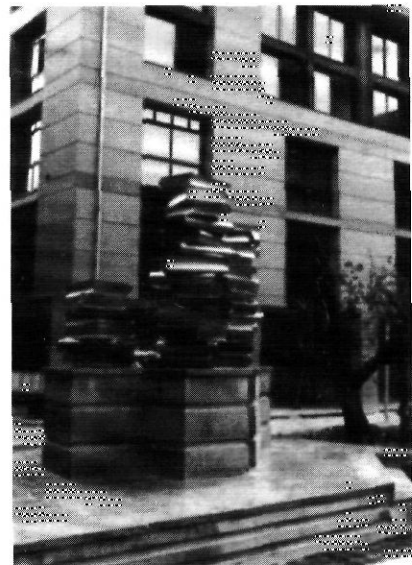
A part de les il·lustracions i els textos planians, el volum contindrà textos d'altres personalitats. De moment ja està confirmada la participació escrita de Tísner, Carles Sentís i Biel Sanzano. «El de Tísner serà un escrit molt especial: un text de quatre pàgines, on explica l'únic cop que va veure Pla».

La presència de Biel Sanzano en el llibre, tot i que hi intervingrà des de la seva condició de filòleg, no és un fet anecdòtic. «Coincidim totalment amb els plantejaments de la Societat d'Amics, Coneguts i Saludats» aclareix Fàbrega. «He parlat amb Sanzano i hi ha una bona comunicació. De fet, els Amics, Coneguts i Saludats col·laboren econòmicament en l'edició del llibre il·lustrat».

Crònica d'una mort anunciada

La presentació del *Josep Pla vist per 49 il·lustradors* pot ser l'últim acte de l'associació gironina. En l'assemblea del 16 d'octubre, la Junta Directiva va explicar als socis el projecte d'edició del llibre il·lustrat i, alhora, es va acordar la dissolució de l'entitat.

«Davant l'existència de la Fundació, pensem que la nostra existència podria causar malentesos, tot i que són entitats diferents», assegura Fàbrega.

«Com que existeix la Societat d'Amics, Coneguts i Saludats, la Junta directiva va proposar que els qui volguessin col·laborar en una societat semblant a la nostra, s'hi podien incorporar».

Així doncs, l'Associació Amics de Josep Pla es dissoldrà un cop hagi sortit el llibre, «potser algú de l'Associació voldrà continuar. Si hi ha socis que la vulguin mantenir ens semblarà perfecte. Però en principi, creiem que la feina que hem fet és suficient».

La feina de l'associació gironina va començar l'any 1989, amb la publicació del llibre *Sis visions sobre Josep Pla*, que recollia sis conferències fetes a Girona, Figueres, Olot, Blanes, Banyoles i Palafugell. Cada text tractava la relació de Josep Pla amb la localitat on es feia la conferència. Els conferencians van ser Narcís-Jordi Aragó, Josep Valls, Ramon Sala, Mn. Jaume Reixach, Antoni Ma. Rigau i Josep Martinell.

L'any 1990, va aparèixer el llibre «Josep Pla i els pagesos». Contenia els textos «Josep Pla, un clàssic», de Ramon Muntanya; «Josep Pla i el món de la pagesia», de Ramon Sala; *Josep Pla i els pagesos*, de Maurici Duran, i «Vilademuls en l'obra de Josep Pla», de Víctor Gay. El llibre es va presentar

a Vilademuls, el 14 de gener de 1990, en un acte d'homenatge a la pagesia, on es va inaugurar una escultura de Rosa Serra.

L'any 1990, també es va publicar un catàleg sobre l'edició de bibliòfil, feta per Miquel Plana, del llibre de Pla *Cadaqués*. Al mateix temps, es van celebrar exposicions dels originals del llibre a Girona, Cadaqués i Figueres.

El 10 de maig de 1990, a proposta de l'associació, es va inaugurar el monument Girona a Josep Pla, de l'escultora Pia Crozet, a la plaça Josep Pla de Girona.

L'últim acte públic de l'entitat va ser l'exposició dels originals del llibre *Petita història de Josep Pla*, de Pilarín Bayés, a la Casa de Cultura de Girona. L'exposició es va fer del 15 al 30 d'abril de l'any 1991.

«El conjunt d'aquestes activitats permet fer un balanç positiu», diu Xavier Fàbrega. «Amb els pocs recursos que tenim, hem fet el que hem pogut».

Finalment, el president de l'Associació Amics de Josep Pla recorda: «Vam ser els primers a reivindicar l'obra de Pla. Potser va ser bo que nosaltres sortíssim, perquè a la Fundació es despertessin. Després d'haver nascut nosaltres i que comencéssim a fer actuacions, es va solucionar el tema de la Fundació».

El despertar de la Fundació

Segons recullen les cròniques, la Fundació Josep Pla es va començar a despertar cap a l'abril de 1992, coincidint amb la seva nova etapa. Tot i que ja existia com a entitat des de 1973, fins llavors la seva activitat era pràcticament nul·la.

Des de llavors, la Fundació palafrugellenca pot fer activitats gràcies a les subvencions que li proporcionen l'Ajuntament de Palafrugell, el Consell Comarcal, la Diputació i la Generalitat. L'import anual de les subvencions és de dos milions de pessetes.

«El retard del seu pagament paralitza totalment les activitats de la Fundació», diu Anna Aguiló, secretària de la Fundació Josep Pla. «Tenim els problemes habituals d'una associació d'aquest tipus».

Durant aquesta segona etapa, la Fundació Josep Pla va celebrar, el novembre de 1992, una exposició de llibres dedicats de Josep Pla i d'objectes planians a la galeria Palafrugell-Art. Paral·lelament, Palafrugell va acollir el I Seminari sobre Josep Pla, on van participar investigadors de totes les universitats catalanes.

«La idea és que el seminari tingui una periodicitat», explica Aguiló. «Però ens va semblar que d'un any per l'altre, els estudiosos no farien gaires aportacions. El segon seminari es podria fer l'any vinent».

Aquest any, la Fundació ha coeditat amb la Caixa de Girona una carpeta que conté l'itinerari de la Ruta Josep Pla. La Ruta dissenya un itinerari de vint-i-set quilòmetres pel municipi de Palafrugell, a través d'uns espais vinculats a la vida i l'obra de l'escriptor.

«La Ruta ha estat l'èxit d'aquest estiu» assegura Aguiló. «La Fundació, a part d'estimular l'ambient dels inves-

tigadors i els universitaris, ha d'arribar al públic més senzill».

La Fundació va editar 500 dossiers amb la Ruta Josep Pla. Cada dossier consta de deu fitxes, dedicades a l'explicació dels indrets planians. En dos mesos es van vendre 300 dossiers. La Fundació va arribar a rebre demandes de Madrid, València i Saragossa.

«L'any vinent ampliarem el dossier amb més fitxes. Es faria una ruta per mar, pel rerepaís, anant cap a Pals».

En un futur immediat, la Fundació vol crear un centre de documentació exhaustiu, sobre Pla i la seva obra. «Per això necessitem comprar un equip informàtic i un programa competent, que ens permeti estar en contacte amb les universitats. Però no el podem instal·lar fins que la Fundació tingui una seu definitiva».

La seu definitiva de la Fundació s'instal·larà al carrer Nou, al costat de la casa on va néixer Pla. El cost de reforma de la seu és d'uns 30 milions, i l'obra podria estar acabada d'aquí quatre anys. «La seu seria ampliable, perquè hi ha la intenció de comprar la casa on va néixer Pla. La casa de Pla serviria de museu amb sales d'exposició».

SEBASTIÀ ROIG